

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: ماتیاس گاردل
برگردان از سویدنی: نادر ثانی
۰۲ جون ۲۰۲۲

ماتیاس گاردل:

ماجرای هرگز با کتابهای سوخته به پایان نمی‌رسد!

سوزاندن کتابها در گذشته، نور نگران‌کننده‌ای بر بحث امروز می‌اندازد

منتشر شده در بخش فرهنگی روزنامه عصر "آفتون‌بلادت" (۲) در سویدن

چهارشنبه ۲۷ اپریل ۲۰۲۲ (برابر با ۷ اردیبهشت‌ماه - ثور - ۱۴۰۱)

در سال ۱۹۸۹، گروهی از مسلمانان بریتانیا برای سوزاندن رمان آیات شیطانی سلمان رشدی (۳) گرد هم آمدند. تعداد سرمقاله‌نویسان، ستون‌نویسان و سیاستمداران سویدنی که در آن زمان از کتاب‌سوزی به عنوان موضوع مهم آزادی بیان دفاع کردند، در مقایسه با تعداد کسانی که اکنون برای حق دموکراتیک راسموس پالودان (۴) برای سوزاندن قرآن استدلال می‌کنند، کمتر بود.

یکی از دلایل فقدان شور و شوق کتاب سوزاندن در آن زمان ممکن است دلیلی تاریخی بوده باشد. کورت وونگات (۵) پس از آن که یکی از مراکز محلی آموزش و پرورش در داکوتای شمالی در سال ۱۹۷۳ اقدام به آتش زدن رمان او، "سلاخ‌خانه شماره ۵" نمود نوشت: "کتابها برای انسانهای آزاد به دلایل خوبی مقدس هستند". او اضافه کرد: "علیه کشورهای آنی که از کتابها متنفر هستند و آنها را می‌سوزانند بجنگیم."

وونگات در اینجا به جنگ جهانی دوم اشاره می‌کند، جنگی که برای او به مثابه یک اسیر جنگی در اردوگاه کار نازیها، در کشتارگاهی که نام رمان از آن گرفته شده و به آتش سوزان کتابها که نماد تلاش‌های رژیم هیتلر برای ایجاد "قلمرو هزاره پاک آریائی"، فارغ از عناصری "غیرالمانی" پایان یافت.

در بهار سال ۱۹۳۳، انجمن نازیستی دانشجویان المان کارزاری را برای "پاکسازی" یا "خالص‌سازی" (۶) کشور از فرهنگ غیرالمانی و اندیشه غیرالمانی آغاز کرد که در روز ۱۰ ماه مه با آتش‌سوزاندن تشریفاتی کتابها در ۳۴ نقطه در سراسر کشور به اوج خود رسید. در پناه حمایت مسلحانه از این جریان، کتاب‌هایی که توسط یهودیان، آناشست‌ها، کمونیست‌ها و سکسولوژیست‌ها نوشته شده بودند، به جلو برده شده و در آتش ریخته می‌شدند.

پوشش رسانه‌ای، اثری را که این مراسم به وجود آورده بود، تقویت کرد. در چند جا جریان رخدادها به وسیلهٔ رادیو و فلم و مجله گزارش شدند. در برلین، ۴۰ هزار نفر در میدان "اوپرن‌پلاتز" (۷) گرد آمده بودند تا شاهد این نمایش باشند. جوزف گوبلز در سخنرانی آتشی که در آنجا ایراد کرد، بر قدرت نمادین کتاب‌سوزان تأکید کرده و گفت: "زمان روشنفکری یهودی به پایان رسیده است. از خاکستر آشغال‌های فکری گذشته ارباب پیروزی‌نمای نیروی حیات جدید" پدید می‌آید.

در "شب بلورین" (۸) در سال ۱۹۳۸ سوزاندن نمادین "تاناخ"، انجیل عبری، در چندین مکان، در برلین، شپین، وین، درسدن، اشتوتگارت و کلن (۹)، جایگاه برجسته‌ای یافت. در فرانکفورت، یهودیان مجبور شدند که خودشان متون مقدس خود را برای آن که در آتش انداخته شوند، به مکان آتش‌سوزان حمل نمایند.

در شهر فورث (۱۰) در ایالت باواریا (۱۱)، یهودیان را ناچار کردند که سرود "هورست وسل" (۱۲) را بخوانند و خاکام شهر را مجبور کردند که کتاب "نبرد من" هیتلر را پیش از آن که طومارهای تورات بر روی میله‌ای در وسط میدان گذاشته شده و به آتش کشیده شود بخواند. حمام تطهیر آتش ابتداء با کتابها و سپس با افرادی که با آنها ارتباط داشتند ادامه می‌یافت.

پیوندی روشن از کتاب‌سوزان از میان تاریخ یهودی‌ستیزی می‌گذرد. استفان جی ویتفیلد (۱۳)، مؤرخ مشهور، خاطر نشان کرده است: «میل به سرکوب یهودیان اغلب با سرزنش، هتک حرمت، و آتش زدن کتاب‌هایی که یهودیان مطالعه می‌کردند و برایشان ارزش قائل بودند، بیان می‌شد. آتش زدن متون مقدس آنها راهی برای تسریع در ریشه‌کنی و نابودی کسانی بود که این متون را می‌خواندند.»

آتش‌سوزی کتاب هرگز هدف نهایی نبود. هاینریش هاینه (۱۴)، یکی از نویسندگانی که ناسیونال‌سوسیالیست‌ها آثارش را در آتش انداختند، نوشت:

«این فقط یک پیش‌درآمد بود. جایی که کتاب‌ها را می‌سوزانند، در ادامه مردم را نیز می‌سوزانند.»

نقل‌های قول مشهور هاینه به آتش‌سوزی کتاب‌هایی اشاره نمی‌کند که در طول تاریخ بخشی از حملات ضد یهودی بوده‌اند یا چنین حملاتی را پیش‌بینی کرده‌اند، بلکه به آتش‌سوزان تاریخی قرآن و آتش‌سوزان کتاب‌های آثار نویسندگان مسلمان اشاره دارد. تراژیدی "ال‌منصور" (۱۵) که در سال ۱۸۲۳ توسط هاینه به نگارش درآمد در اصل ادامه‌ای بر تصرف گرانادا (۱۶) در سال ۱۴۹۲ بود که توسط صلیبیون مسیحی به زانو درآمد. شخصیت اصلی این کتاب در مورد آتش‌سوزی قرآن در ملاء عام توسط دستگاه تفتیش عقاید صحبت می‌کند، و در اینجا یکی از شخصیت‌های داستان، حسن، با دردمندی بسیار، پاکسازی خونین مسلمانان اسپانیا، چیزی که سوزاندن قرآن پیام از آمدن آن را دارد، پیش‌بینی می‌کند.

کاردینال "خمنس دِ سیسنروس" (۱۷)، فردی که پدر روحانی ایزابلا (۱۸) ملکهٔ اسپانیا بود، در سال ۱۴۹۹ به مقام رهبر دستگاه تفتیش عقاید در گرانادا منصوب شد. یهودیت در اوایل سال ۱۴۹۲، چند ماه پس از آن که مسلمانان گرانادا با کسب و عدهٔ حفظ سنن و آداب خود و به شرط قبول اقتدار دستگاه حکومتی سلاح‌هایشان را به زمین گذاشتند، ممنوع

اعلام شده بود. در این زمان بود که خمنس دِ سیسنروس حضور مسلمانان را آلوده‌کننده اعلام کرده و برای پاکسازی زمین، هزاران قرآن را، که همگی دست‌نویس بودند، در بازار شهر به آتش کشید.

این کتابسوزان منجر به قیام‌هایی شد که با سرکوبی شدید مواجه گردیدند. درست مانند یهودیان، مسلمانان حق داشتند انتخاب کنند که یا تغییر مذهب دهند، یا مهاجرت کنند و یا بمیرند. صحبت به زبان عربی، داشتن ادبیات اسلامی، جشن گرفتن اعیاد اسلامی، پوشیدن لباس مسلمانان، حمام کردن پی در پی و در برخی اماکن مانع شدن از سرکشی‌های مقامات به وسیله بسته نگه داشتن درب خانه‌ها ممنوع بود.

این اقدامات نگرانی مقامات را برطرف نکرد. پرسش آن بود که چگونه می‌توان از خود در برابر مسلمانانی که در ظاهر مسلمان نبودند اما در باطن آنگونه بودند محافظت کرد؟ در سال ۱۶۰۹، فیلیپ سوم (۱۹)، پادشاه اسپانیا، تصمیم گرفت که سرزمین را از تمام مسلمانان پاک کند. صدها هزار نفر با "پیشینه مسلمانان" در کارزاری که توسط دامیان فونسکا (۲۰)، بازپرس برجسته در آن زمان، به راه انداخته شده بود برای جلب رضایت خدا از کشور رانده شده و یا به عنوان "هولوکاستو" (۲۱) و یا "قربانیان همه‌جانبه آتش" کشته شدند.

واژه هولوکاست از آن زمان به عنوان تعبیری برای نسل‌کشی و بیرون راندن انسانها از موطن خود استفاده می‌شود. گرانادا نشانگر ارتباط بالقوه بین کتاب مقدس و هولوکاست، بین سوزاندن کتاب‌ها (بیبلیوکاست) (۲۲) و سوزاندن انسانها (هولوکاست)، بین تمایل به محو کردن فرهنگ یک گروه از انسانها و خود آنان می‌باشد. کتابسوزان‌ها بی‌گناه نیستند. چنین حرکتی دربرگیرنده تمایل به نابود ساختن تمامی ناهنجاری‌هایی هستند که متونی که به آتش سپرده می‌شوند نشان از آنان دارند، و در طول تاریخ این سوزاندن به همچنین شامل افرادی که در ارتباط با کتاب‌های به آتش کشیده‌شده قرار داشته‌اند، شده است.

برای این که هرگز کارکرد کتابسوزانهای نازیستها را فراموش نکنیم، در سال ۱۹۹۵ بنای یادبودی در "بیلپلاتز" (۲۳) در برلین گشوده شد. بازدیدکنندگان آنجا در گوشه‌ای توقف می‌کنند و به داخل حفره‌ای مربعی با قفسه‌های سفید خالی نگاه می‌کنند، حفره‌ای که می‌تواند جایگاهی برای ۲۰ هزار کتابی که در آنجا در سال ۱۹۳۳ سوزانده شد باشد. در تابلویی در کنار این نما به نقل از هاینه آمده است: "جایی که کتاب‌ها را می‌سوزانند"

جورج سانتایانا (۲۴) فیلسوف معروف در سال ۱۹۰۵ در کتاب "زندگی عقل" می‌نویسد: «کسانی که گذشته را به خاطر نمی‌آورند محکوم به تکرار آن هستند». حافظه جمعی را می‌توان سرکوب کرد، اما با این وجود یادآور خود می‌شود. آتش ناشی از کتابسوزان‌های گذشته، روشنائی نگران‌کننده‌ای را بر وضعیت بحث پیرامون قرآن‌سوزاندهای پیاپی در سویدن و صداهایی که در دفاع از به آتش کشاندن کتاب برخاسته‌اند را افکنده است. ویلیام فالکنر (۲۵) در سال ۱۹۵۱ اظهار داشت: "گذشته هرگز نمرده است. این حتی گذشته نیست".

پانوشته‌های برگرداننده نوشته:

Mattias Gardell (۱)

پرفسور چپ‌گرا در رشته تاریخ ادیان در دانشگاه اوپسالا که کتابهای بسیاری نیز به تحریر درآورده است. او در سال ۲۰۰۹ موفق به کسب جایزه لنین که هر سال در سویدن به یکی از افراد چپ اهداء می‌گردد شد.

Aftonbladet (۲)

یکی از روزنامه‌های عصر سویدن که بخش بزرگی از سهام آن متعلق به اتحادیه کارگری سویدن است.

۳) Salman Rushdie

سلمان رشدی نویسنده و مقاله‌نویس هندی-بریتانیایی که در ۲۸ خردادماه ۱۳۲۶ (۱۹ جون ۱۹۴۷) در بمبئی به دنیا آمد. نخستین رمان او "گریموس" در سال ۱۹۷۵ به چاپ رسید. کتابهای دوم و سوم او "شرم" و "بچه‌های نیمه‌شب" که در سالهای ۱۹۸۱ و ۱۹۸۳ به نشر سپرده شد، در بسیاری از کشورهای جهان (از جمله ایران) با موفقیت روبه رو شده و جوایز بسیار به خود اختصاص داد. رمان چهارم او "آیات شیطانی" که در سال ۱۹۸۸ به چاپ رسید، در ۲۵ بهمن‌ماه ۱۳۶۷ (چند ماه پس از کشتار زندانیان سیاسی در جمهوری اسلامی) با فتوای خمینی که در آن فرمان قتل سلمان رشدی را صادر کرده بود مواجه شد. از آن‌پس رشدی به ناچار مخفیانه زندگی می‌کند.

۴) Rasmus Paludan

وکیل و سیاستمداری که دارای تبعیتهای سوئدی و دانمارکی است. او در سال ۲۰۱۷ پایه‌گذار حزب راست‌گرای افراطی به نام "استرام کورش" شد. در ده سال گذشته او بارها به دلیل ارتکاب جرمهای گوناگون در برابر دادگاه قرار گرفته و محکوم شده است. به عنوان نمونه در سال ۲۰۱۹ به دلیل پخش ویدئویی که در آن بیان کرده بود که سیاهپوستان دارای هوشی کمتر از سفیدپوستان هستند محکوم به ۱۴ روز زندان شد. از سال ۲۰۲۰ او در دفعات متعدد در شهرهای گوناگون سوئد اقدام به سوزاندن قرآن کرده و بدینگونه شورشهای مسلمانان را به وجود آورده است.

۵) Kurt Vonnegut

نویسنده امریکایی که به خاطر کتاب "سلاخ خانه شماره ۵" معروفیت و محبوبیت بسیار کسب کرده است.

۶) Säuberung

واژه المانی که به معنای پاکسازی می‌باشد.

۷) Opernplatz

نام سابق میدان "Bebelplatz" که در مرکز شهر برلین قرار دارد.

۸) Kristallnacht

"شب بلورین" یا "شب شیشه‌های شکسته" نامی است که به شب بین نهم و دهم ماه نومبر سال ۱۹۳۸ اطلاق می‌شود. در این شب بسیاری از راست‌های المانی به دستور و رهبری حزب نازی این کشور به بهانه یهودی‌بودن عامل سوءقصد به منشی سفارت المان در پاریس به خانه‌ها، مغازه‌ها و کنیسه‌های یهودیان در بسیاری از شهرهای المان و اتریش حمله کردند. در این حملات شیشه‌های ساختمانها شکسته شده و بسیار از آنان به آتش کشیده شدند.

۹) Berlin, Stettin, Wien, Dresden, Stuttgart, Köln

نام چند شهر المان.

۱۰) Fürth

نام شهری در ایالت بایرن در جنوب شرقی المان.

۱۱) Bavaria

باواریا نام دیگری برای ایالت بایرن در جنوب شرقی المان و بزرگترین ایالت از ایالات شانزده‌گانه این کشور است.

Horst Wessel (۱۲)

نام یکی از چماقداران عالیرتبه "اس آ" در حزب نازیستهای المان که در سال ۱۹۳۰ در برلین به وسیله کمونیستی به نام "آلبرخت هوهر" کشته شد. از آن پس هورست وسل به عنوان سمبلی برای قربانی شدن نازیستها و وحشی بودن کمونیستها به شمار می‌آمد و سرودی نیز به نام او سروده شده و در تمامی مراسم نازیستها اجرا می‌شد.

Stephen J Whitfield (۱۳)

تاریخدان و پرفسور عالیرتبه در دانشگاه "برانڈیس" در ایالات متحده امریکا. رشته اصلی مطالعات او تاریخ فرهنگی و سیاسی ایالات متحده امریکا در قرن بیستم و تاریخ یهودیان این کشور می‌باشد.

Heinrich Heine (۱۴)

یکی از مهمترین نویسندگان و شاعران المانی که در سال ۱۷۹۷ در دوسلدورف به دنیا آمده و در سال ۱۸۵۶ در پاریس فوت کرد. بر بسیاری از شعرهای او آهنگ گذاشته شده و به اجرا درآورده شده‌اند.

Almansor (۱۵)

نام کتاب بسیار مشهوری از هاینریش هاینه که در سال ۱۸۲۱ به نگارش درآمد.

Granada (۱۶)

نام شهر و ایالتی در جنوب اسپانیا. شهر گرانادا که در کوهپایه "سی‌پرا نوادا" قرار دارد، حدود ۲۵۰ هزار نفر زندگی می‌کنند.

Ximénez de Cisneros (۱۷)

نام یکی از کاردینالهای کلیسال کاتولیک اسپانیا و همزمان یکی از سیاستمداران این کشور که در خلال سالهای ۱۴۳۶ و ۱۵۱۷ زندگی می‌کرد.

Isabella I (۱۸)

نام ملکه قدرتمند اسپانیا در قرن پانزدهم.

Filip III (۱۹)

نام پادشاه اسپانیا و پرتغال در خلال سالهای ۱۵۹۸ و ۱۶۲۱.

Damián Fonseca (۲۰)

تاریخ‌نگار و یکی از عوامل استبداد دولتی که در خلال سالهای ۱۵۷۳ و ۱۶۴۰ در اسپانیا زندگی می‌کرد.

Holocausto (۲۱)

واژه یونانی "هولوکاست" به معنای "همه‌سوزی" است و برای کشتار جمعی بسیاری از جمله یهودیان، کولی‌ها، کمونیستها، سوسیالیستها، همجنس‌گرایان و بسیاری دیگر به کار می‌رود.

Bibliocaust (۲۲)

واژه‌ای که هموزن با "هولوکاست" ساخته شده و به معنای "کتابسوزان" می‌باشد.

Bebelplatz (۲۳)

نام تازه میدان "Opernplatz" در مرکز شهر برلین.

William Faulkner (۲۴)

نویسنده و رمان‌نویس چیره‌دست امریکائی که بین سالهای ۱۸۹۷ و ۱۹۶۲ زندگی می‌کرد و در سال ۱۹۴۹ برندهٔ جایزه نوبل ادبیات شد. از آثار مشهور او می‌توان از "یک گل سرخ برای امیلی"، "خشم و هیاهو"، "برخیز ای موسی" و "ایشالوم، ایشالوم!" نام برد.